

GREMO NA VOLITVE

(nadaljevanje s 1. strani)

lahko lotijo volitev v občinske svete in seveda izvolitve župana. Občinski svet in župan morata biti izvoljena do konca junija. V (starih) občinah, kjer do tega datuma ne bodo opravili zgoraj opisanega ugotavljanja ljudske volje – enako velja tudi za dele (starih) občin, ki bodo še preostali, če se nova občina ozemeljsko ne bodo pokrivala s prejšnjo staro občino – mandat zdajšnjim trodomnim občinskim skupščinam, njihovim izvršnim svetom in vsem občinskim funkcionarjem, ki so vezani na skupščino, preneha natančno po štirih letih, ko so bile (leta 1990) izvoljene. Za razliko od leta 1990 v teh (starih) občinah aprila letos ne bomo več volili številnih delegatov v treh zborih, temveč toliko in toliko občinskih svetnikov in župana. Število članov občinskega sveta okvirno določa že omenjeni zakon o lokalni samoupravi (od najmanj sedem do največ 12 v najmanjših občinah do 45 v največjih, ki bodo štele več kot sto tisoč prebivalcev), natančno število pa bo – kot mnoge druge podrobnosti – opredeljeno v občinskem statutu.

● Politična ločitev mest od podeželja

Lokalne volitve v Evropi so bolj ali manj le barometer političnih razmerij pred »pravimi« parlamentarnimi volitvami. Izjema so le velika trgovaška in industrijska središča, kjer ima volilni izid drugačno težo. Kaj je torej gnalo naše stranke, da so se do onemoglosti

zapletle okrog tega členu, in da – četudi je zakon sprejet – še ni mogoče zanesljivo trditi, da se bodo lokalne volitve odvijale po njegovih določbah? Zdaj po treh letih prepiranja na videz za oslovo senco že lahko rečemo, da je šlo (in še vedno gre) skoraj izključno za politične interese strank. En del strank se namreč še ne čuti dovolj pripravljenih na novo merjenje moči in s tem na možnost preazporeditve (izgube) oblasti, ki bi jo utegnile prenesti aprilske volitve! To dokazuje tudi sestava skupin strank, ki sta se ob zaključnih glasovanjih v parlamentu nastali na eni ali drugi strani: niti približno se namreč ne pokriva z uradno skupino strank vladne koalicije in na drugi strani s strankami v opoziciji. Prvo sestavljajo liberalni demokrati, socialni demokrati v združeni listi, demokrati, zeleni in Jelinčičevi nacionalisti. Za vse – razen morda za slednje – velja, da so močne predvsem v urbanih krajih, v mestih, precej krajših rokavov pa so na podeželju. Tam kraljujejo stranke z nasprotnega brega: krščanski demokrati in ljudska in stranka ter deloma nacionalisti različnih političnih (strankarskih) barv. Maloštevni socialdemokrati in razmeroma zelo šibke izven parlamentarne stranke očitno same ne vedo natančno na katero »bazo« naj stavijo, zato v tej spomladanski igri ne morejo igrati vidnejše vloge.

● Neenake startne možnosti strank

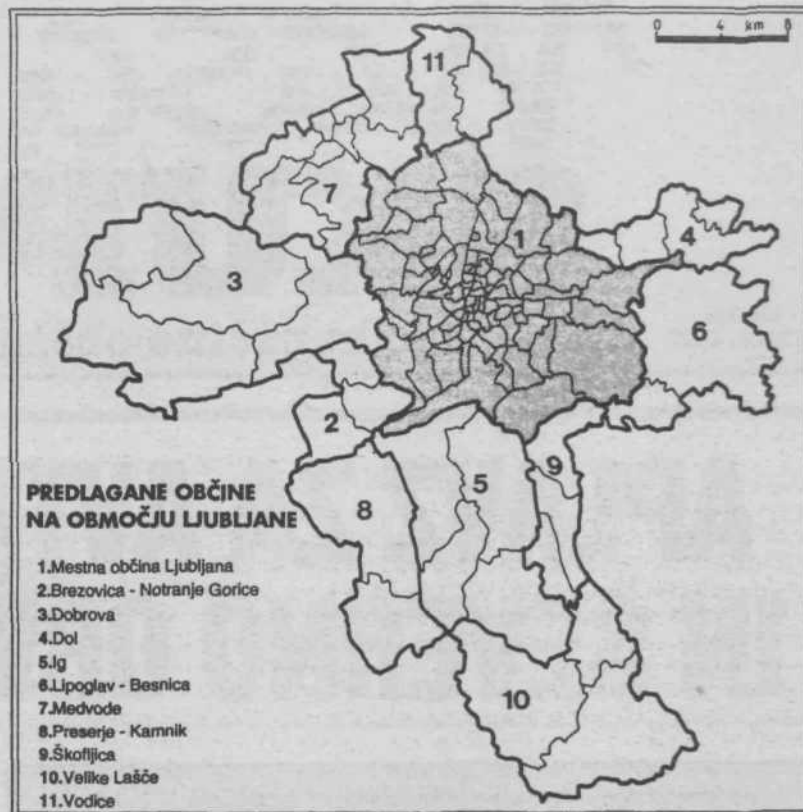
Z vidika taktike osvajanja oblasti se bodo aprilske volitve bistveno razli-

kovale od zadnjih aprila 1990. V relativno velikih občinah z močnimi podeželskimi zaledji so ta takrat praviloma preglasovala kandidate »mestnih« strank. Drugič, volilni sistem je bil izrazito primernejši za koalicije, kot je bil takrat Demos (ne pozabimo, da tega aprila letos v takratni podobi ne bo več, kar bo odločilno drugače krojilo izide občinskih volitev). Trodomni sistem je še dodatno zamegljeval realno sliko politične moči posameznih strank – navsezadnje je imel skupščino v rokah tisti, ki je politično obvladoval vsaj enega od njenih zborov, kajti brez sklepčnosti vseh treh ni bilo moč o ničemer bistvenem odločiti – tako da so v nekaterih občinah vladale prav neverjetne kombinacije strank. In še vrsta razmerij in dejstev bo letos precej drugačnih od tistih pred štirimi leti.

Predvsem se bo z novo členitvijo občin na množico manjših praviloma podeželskih in na nekaj deset mestnih občin (ne le politična) črta ločnica med mesti in podeželjem še bolj izostrila. To posledično seveda pomeni tudi spremembo v obstoječi razdelitvi politične moči in oblasti. Zato je enim strankam tako važno pridobiti čim več časa za temeljito – ne le kadrovsko temveč predvsem denarno – pripravo lokalnih volitev, za druge stranke pa ravno nasprotno: ne dopustiti, da njihovi nasprotniki ta čas (in denar) zares dobijo. Slednji so prvo rundo boja že dobili: v ključnih velikih mestnih občinah bodo volitve temeljile na proporcionalnem načelu, v manjših – teh bo res več kot mestnih, vendar se po moči ne bodo mogle resno meriti z njimi – na večinskem. Proporcionalni sistem volitev pa je glede na kadrovsko in siceršno moč strank v urbaniziranih krajih izrazil slab za krščanske demokrate, ljudsko stranko in preostalo bolj ali manj radikalno (nacionalistično) desnico. Skratka, startne možnosti, ki jih narekuje sprejeti zakon o lokalni samoupravi in iz njega izvedeni preostali zakoni, ta trenutek niso pisane na njihovo kožo.

● Bo ustavno sodišče presodilo – politično?

Zato bodo seveda storile vse, da zlasti 95. člen spremeni bolj sebi

v prid, čeprav je preostalo še zelo malo časa. Njegovo izvajanje zdaj lahko preprečijo na tri načine. Prvič, da z vezano trgovino pod mizo v parlamentu izsilijo sprejem (po hitrem postopku) zakona o spremembi zakona o lokalni samoupravi. To lahko storijo na tem zasedanju, ki se začne 25. januarja. Vprašanje je le, kaj lahko ponudijo v zameno za drugače oblikovan 95. člen. Za to potrebujejo navadno večino. Druga možnost je precej bolj utopična: mandat zdajšnjim občinskim skupščinam naj bi podaljšali (eni so za eno leto, drugi za manj) z ustavnim zakonom. Za to potrebujejo dve tretjini glasov poslancev v parlamentu! Tretja možnost je v možnosti, da ustavno sodišče – če bo dobilo ustrezno zahtevo, v kar pa ne gre dvomiti – presodi, da razvpiti člen ni v skladu z ustavo in ga torej ni mogoče uporabljati. Toda enako bi bilo neustavno vsako podaljševanje mandata – razen z ustavnim zakonom – neustavnim kategorijam kot je trodomna občinska skupščina! Ustavno sodišče se bo zagotovo znašlo v težavnem položaju, kajti vsa zadeva je že tako daleč, da čiste rešitve z ustavnega vidika preprosto ni več – gre le še za to, da se najde takšna, ki bo pomenila manjšo kršitev ustave. Zapleti so v vsakem primeru možni, saj bo ustavno sodišče moralo presoditi – politično!

Če natanko pomislimo, ves ta cirrus okrog lokalne samouprave vsaj posredno koristi – državi! Ta je medtem, ko se stranke obstrlejujejo s strupenimi puščicami in ena drugi dokazuje, kako neustavna da je, bolj ali manj potihem pobrala vse pomembnejše pristojnosti in premoženje dozdajšnjim občinam. Tako bo po tem, ko se bodo politične megle razkadile, moč ugotoviti, da je bilo vse kričanje in puščanje politične krvi nasprotnikom bolj ali manj zaman, kajti ti stega, s čemer naj bi ljudje (stranke) v občinah neposredno samoupravljali, ne bo takoooo veliko, kot so strankarski veljaki ljudem prikazovali.

Že zdaj je mogoče reči, da bo večina novih občin otepala revščino. Kakorkoli že, predsednik državnega zbora Herman Rigelnik mora najkasneje 3. februarja razpisati občinske volitve, se pravi po tem datumu volitve po zakonu o lokalni samoupravi lahko zaustavi le negativna razsodba ustavnega sodišča. Za nas Ljubljančane pa lahko dokaj zanesljivo trdimo, da bomo volili še v starih (petih) občinah, kajti verjeti v to, da bi v našem skreganem mestu opravili vse številne potrebne postopke za ustanovitev mestne občine do aprila, je le preoptimistično. Že tako bo zapletov več kot preveč. Denimo okrog tega, kako bo po novem sestavljen mestni svet, kajti mestne občine (najbrže še) ne bo!

(Mn)

NOVI PROSTORI V OSNOVNI ŠOLI VIDE PREGARC

V zadnjih mesecih preteklega leta so v osnovni šoli Vide Pregarc potekala že dalj časa nujna preureditvena dela.

Stavba je stara že 57 let in letom primerna je tudi njena ohranjenost. Šolo obiskuje 500 otrok, razporejenih v 21 oddelkov. Primanjkovalo je učnih prostorov in tudi razdelilna kuhinja ni več ustrezala higienskimi predpisom. Zato je Izvršni svet občine Ljubljana Moste-Polje zagotovil sredstva za ureditev celotne kleti, ki smo jo 11. januarja 1994 tudi slavnostno odprli. Na novo urejene prostore je svojemu namenu izročila namestnica ministra za šolstvo in šport ga. Teja Valenčič.

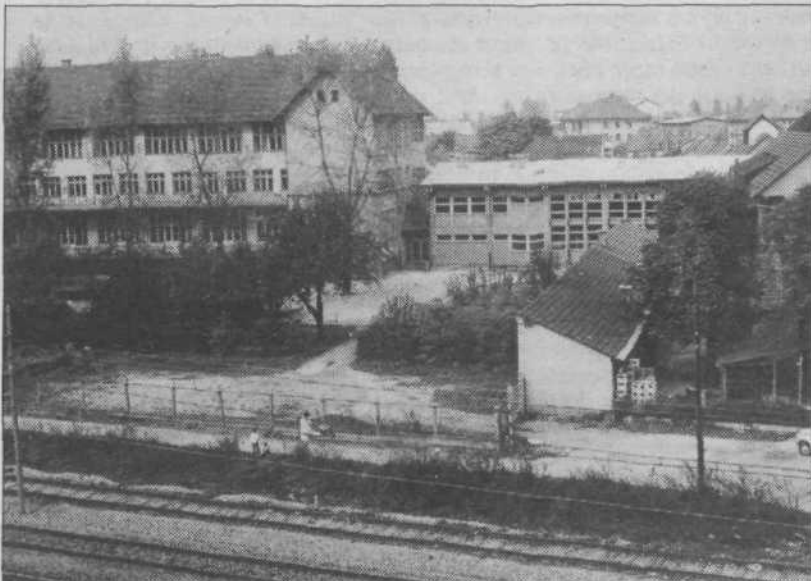
Pred adaptacijo so bili v kleti razdelilna kuhinja, gospodinjski praktikum, hišniško stanovanje, ena učilnica in veliko nefunkcionalnega ter neizkoriščenega prostora. V stavbi je bilo 17 učilnic, zato je osem razredov nižje stopnje obiskovalo pouk v dveh izmenah. S preureditvijo kleti so v zgradbi štiri nove učilnice. Na novo sta urejeni in posodobljeni učilnici za gospodinjstvo pouk in tehnično vzgojo. Popolnoma novo podoba in opremo

pa je dobila razdelilna kuhinja, ki zdaj popolnoma ustreza zahtevam sanitarnih inšpekcije. Vsem novim prostorom pripadajo tudi sanitarije, tako za učence kot za delavce. Svoje mesto je dobila tudi delavnica, ki jo pri svojem delu uporablja hišnik.

Nove učilnice so za šolo pomembna pridobitev, saj bo od 12. januarja dalje vseh 500 učencev obiskovalo pouk samo v dopoldanskem času. Popoldnevi bodo tako namenjeni drugim dejavnostim, ki spremljajo in bogatijo redni učni proces.

Celotna adaptacija je poleg preureditve kleti vključevala tudi prenovo zunanjega igrišča za šolo. Ker pa so se obnovitvena dela začela šele jeseni, nas je prehitelo slabo vreme, tako da igrišče še ni dokončano. Brž ko bodo vremenske razmere dovoljevale asfaltiranje že pripravljenega igrišča, bo začeta adaptacija tudi v celoti končana.

MOJCA LIPUŠČEK

Osnovna šola Vide Pregarc z okolico, fotografirana leta 1972

10 LET ZAKONSKE ZAŠČITE FUŽINSKEGA IN KODELJEVEGA GRADU

Leta 1981 je bil v Sloveniji sprejet zelo pomemben zakon o naravni in kulturni dediščini, ki je občinam naložil, da zavarujejo kulturne in zgodovinske spomenike.

Naša občina se je na ta zakon odzivala v začetku leta 1984, ko so delegati občinske skupščine sprejeli odlok o razglasitvi gradu in grajskega kompleksa Fužine za kulturni spomenik in spomenik oblikovane narave ter graščine Kodeljevo s kapelo in parkom vred za kulturni spomenik oziroma naravno znamenitost (na fotografiji).

Že pred tem odlokom je bilo v grad Fužine vloženo veliko truda, da je Papirnici, Psihiatrični bolnišnici in občini, ki so bili lastniki gradu in njenega kompleksa do tedaj, uspelo izseliti dotedanje stanovalce, kar je bil prvi pogoj za vsa nadaljnja razmišljanja in načrte.

S. G.

10 LET AKCIJE ZA OŽIVITEV DOMAČE OBRTI

V začetku leta 1984 je občinski izvršni svet poslal vsem kmetom vprašalnik, s katerim je želel ugotoviti, koliko je domača obrt še živa, katere predmete kmetje še izdelujejo in kaj bi bilo potrebno storiti, da bi jo spet obudili in ohranili tako, kot se za kulturno dediščino spodobi.

Izvršni svet je tedaj že na tiho upal, da bo odmev dovolj dober in da se bo našlo toliko izdelovalcev ali pa takih, ki so se izdelovanja pripravljali spet lotiti, da bo lahko ob občinskem prazniku (27. april) v Kulturnem domu Španski borci pripravili prvo razstavo.

Pa ni šlo tako gladko. Tudi samo eno pismo ni bilo dovolj. Uroš Janko, ki je bil nosilec te naloge pri izvršnem svetu, in Kmetijska zadruga TZO Dobrunje so morali narediti še veliko poti, da jim je 9. in 10. junija 1984 uspelo organizirati razstavo domače obrti in izdelkov aktivna kmečkih žena. Led je bil prebit in lani je bila že 10. razstava. Letos je torej 10 let od pobude, ki se je je prijetno spomniti.

S. G.